

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Н. І. Терес, магістр
Т. В. Гавриленко, к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

В ринкових умовах господарювання важливого значення набуває економічна безпека всіх суб'єктів підприємницької діяльності. Економічна безпека підприємства – це захищеність діяльності підприємства від негативних впливів зовнішнього і внутрішнього середовища, спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до зовнішніх умов без негативних наслідків для підприємства.

Механізм створення економічної безпеки має базуватися на внутрішньо-системних характеристиках підприємства, тобто сама соціально-економічна система має включати «вбудовані» механізми запобігання зовнішнім і внутрішнім загрозам.

Результативний процес забезпечення економічної безпеки підприємства вимагає застосування стратегічного підходу, тобто наявності чітко визначеної стратегії його соціально-економічного розвитку з відповідним механізмом її реалізації.

Поняття стратегії є базовим у теорії стратегічного управління, оскільки саме вона є об'єднуючим механізмом цілей можливостей (потенціалу) та умов (зовнішнього середовища). Базуючись на цілях бізнесу, вона визначає засоби, за допомогою яких підприємство може перетворити свої стратегічні наміри в ринкові переваги, взаємодіючи з факторами зовнішнього впливу, без цього його ефективна адаптація до стратегічних змін в умовах невизначеності і мінливості середовища неможлива. Ситуація також ускладнюється неузгодженістю процесів, які відбуваються всередині підприємств, неадекватному ринковим вимогам управлінню господарською діяльністю

Стратегія допомагає підприємству обрати свій раціональний шлях розвитку і створити найважливіші переваги у його функціонуванні: готує його

до змін у зовнішньому середовищі; пов'язує його ресурси зі змінами зовнішнього середовища; прояснює проблеми, які виникають; координує роботу різних структурних підрозділів; покращує контроль на підприємстві. Для забезпечення ефективного функціонування підприємств виникає необхідність наукового обґрунтування стратегій їх соціально-економічного розвитку [1].

Стратегія підприємства є встановленим набором напрямів діяльності (цілей і способів їх досягнення) для забезпечення максимально ефективного його функціонування та розвитку за рахунок формування і раціонального використання його конкурентних переваг в системі економічної безпеки.

Формування стратегії соціально-економічного розвитку відповідає таким вимогам:

1. Стратегія будь-якого підприємства є, як правило, портфельною, тобто є певним набором стратегічно значущих напрямів діяльності.

2. Як для існуючих напрямів, так і для нових, які з'явилися в портфелі підприємства внаслідок стратегічних рішень відносно: вертикальної інтеграції, диверсифікації, зовнішнього росту або радикальних технологічних змін, встановлюються цілі і способи їх досягнення, які повинні привести до довгострокового конкурентоздатного стану підприємства.

3. Кожен напрям має свої власні стратегічні можливості росту і прибутковості, які створюються і реалізуються за умови специфічного підходу до формування, досягнення, утримання і оновлення конкурентних переваг, відмінностей порівняно з іншими підприємствами, що беруть участь в цьому напрямі діяльності.

4. Усі складові стратегічного портфеля підприємства (напрями діяльності) мають бути збалансованими, взаємодоповнюючими або такими, що забезпечують отримання синергетичного ефекту і неухильний ріст в довгостроковому періоді, а також найкраще використання всього стратегічного потенціалу: ресурсів, процесів, навичок, умінь, організаційних можливостей і здібностей до саморозвитку.

5. Як конкурентні переваги певного напрямку діяльності повинні постійно підтверджуватися і якісно оновлюватися, так і стратегія підприємства не може бути фіксованою на певний період і повинна постійно уточнюватися або, у разі потреби, принципово мінятися під впливом зовнішніх чинників [2].

Отже, стратегія соціально-економічного розвитку підприємства може бути визначена як довгостроковий план, який містить комплекс рішень щодо вибору напрямку розвитку підприємства, визначення його основних цілей, а також моделі дій щодо формування та ефективного використання його потенціалу і дає можливість створення сприятливих внутрішніх та зовнішніх умов для успішного подолання основних стадій розвитку в системі економічної безпеки [3].

До основних пріоритетів стратегічного планування соціально-економічного розвитку в системі економічної безпеки підприємства можна віднести переорієнтацію економіки підприємства на інноваційну модель розвитку; розвиток людського потенціалу на підприємстві; підвищення інвестиційної привабливості підприємства та активізація інноваційної активності на ньому; розвиток виробничої та соціальної інфраструктури; розвиток та зростання ефективності використання природно-ресурсного, економічного потенціалу підприємства; підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Кравченко О. В. Поняття стратегії розвитку підприємства [Текст] / О. В. Кравченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. - 2010. – № 1(22). – С. 267-272.
2. С. Б. Довбня, А. О. Найдовська, М. М. Хитько. Стратегія підприємства : Навч. посібник. – Дніпропетровськ: НМетаАУ, 2011. – 71 с.
3. Збарський В. К. Сутність поняття "стратегія розвитку" малого підприємства / В. К. Збарський // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181(6). – С. 36-45.